

Welfare krüt

Krůta domácí (*Meleagris gallopavo f. domestica*)

Původ:

Střední Amerika

2 druhy *Meleagris gallapavo* a *Meleagris Ocellata*

Domestikace

2000 př. n. l. V Mexiku

Početní stavy krůt chovaných v ČR

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Výkrm		1 025 277	1 006 669	924 181	835 990	807 001
Rodičovský chov		13 179				
Celkem	440 026		1 006 669	924 181	835 990	807 001

Chov

Rodičovský chov – momentálně v ČR není

Pohlavní dimorfismus- nutnost samice inseminovat

Samice krůta (slovensky morka)

Samenc krocan (slovensky moriak)

<https://leporelo.info/drubez-hrabava>

Chov

Chov primárně na výkrm (výtěžnost 80 %)

Využití masných brojlerů - hlavně plemeno bílá širokoprsá

3 užitkové typy:

Malý: výkrm 10-12 týdnů do hmotnosti 3-4 kg

Střední: výkrm 12-14 týdnů do hmotnosti 5-6 kg

Velký: krutý výkrm 12-14 týdnů do hmotnosti 5-6 kg

krocani výkrm 20-24 týdnů do hmotnosti 16- 21 kg

- na podestýlce v halách
- oddělený chov dle pohlaví

Podmínky výkrmu

Délka výkrmu je odlišná v závislosti na pohlaví

Krůtičky 12 – 15 týdnů

Krocánci 20 – 24 týdnů

Hustota osazení

34 kg/1m²

nebo

1,5 ks /1m²

<https://www.big-dutchman.cz/cs/vykrm-drubeze/produkty/detail/napajeci-systemy/>

<https://globalanimalpartnership.org/about/news/post/5-ways-ace-turkey-welfare-audit/>

Podmínky výkrmu

Relativní vlhkost: 65 %

Světelný režim:

1. den - osvětlení 24h

Od 2. dne - osvětlení 23h a postupné zkracování

Od 21. dne - osvětlení cca 18h

Teplota:

Věk v týdnech	Kvočna (°C)	Hala (°C)
1.	35 - 38 každý týden snížení teplot o 3 °C	24 - 27
2.		24
3.		23
4.		22
5.		20
6.-12.		18
12. a více		16 - 18

Problémy welfare

Intenzivní metody produkce jsou pro krůty stresující

Pokud jsou zvířata stresována, jsou náchylnější k chorobám

Zhoršení podmínek - zvyšuje se riziko šíření infekčních chorob

Významným problémem s dobrými životními podmínkami lze předcházet výběrem pomaleji rostoucích krůt, snížením hustoty osazení, zajištěním vhodného osvětlení a poskytnutím prostředí, které podporuje přirozené chování.

Hustota ustájení

Řízené prostředí využívající účinný systém nuceného větrání může umožnit, aby krůty rostly a mohly plnit cíle a očekávání při hustotě osazení významně nad 38 kg/m², aniž by došlo ke zhoršení dobrých životních podmínek

Hustota by měla být stanovena na základě mortality, zdraví a chování krůt

Vysoká hustota ustájení:

Ptáci mají problémy s pohybem, krmení a voda nemusí být v dosahu, nemusí být schopni se vyhnout agresivním jedincům

Znečištění podestýlky- uvolnění amoniaku do vzduchu, tepelný stres

Rychlejší zhoršování životních podmínek – léze na kůži a nohou, problémy s očima a dýcháním

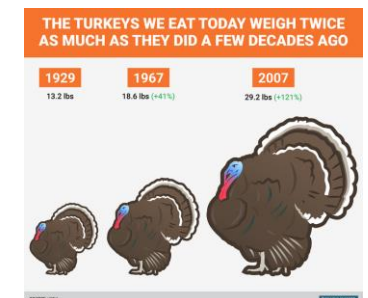
Rychlý růst a kulhání

Selektivní chov směřován na rychlý růst a zmasilost, cílem je dosahovat vyšších hmotností, rozvoj prsní svaloviny

Kostra není dostatečně mohutná pro nesení zátěže, častá bolestivost končetin, otlaky nebo zlomeniny

Metabolické poruchy, vedoucí k selhání tělesného systému, např. ascites a srdeční selhání

Selektivní chov ovlivnil chování: krocani ztratili schopnost létat a často mají potíže s chůzí a pářením; jsou často příliš těžcí na přirozené páření

Agrese

Pomalejší dospívání

Rozvoj agrese a tvorba hierarchie mezi 3. – 5. měsícem

Agonistické chování - honění, boje – ojediněle pozorováno

Zjevné důsledky: výskyt ran a znečištění peří

Preventivní krácení zobáků - snižuje důsledky klování

Zmírnění aktivity chování - tlumení světla

Chytání, manipulace

Bezpečně, zkušeným personálem

Malé krůty - těla s přichycenými křídly drženo oběma rukama

Krocani - chycení za jedno křídlo a končetinu diagonálně

Nechytat pouze za končetiny

Transport

Celý průběh bez zbytečných prodlev

Předcházet zranění, strachu a extrémním teplotám

V kontejnerech dostatečné velikosti- odpovídající věku a váze

Ventilace - kontrola teploty- riziko přehřátí a kolapsu

Déšť- ochrana před vlhkem- zakrytý vůz

Porážení

Šetrná manipulace až do místa porážky

Omráčování ve vodní lázni

- zavěšení za končetiny
- doba zavěšení co nejkratší
- minimalizace stresu a pohybu před omráčením

Omráčení plynem

Omráčení směsí plynu v přepravních bednách

- minimální manipulace a stres
- sledování efektivity omráčení
- údržba zařízení

Hodnocení welfare pomocí AWIN

Nástroj vyvinutý pro hodnocení zdraví a welfare krůt

Aplikace i-WatchTurkey umožňuje zadávat další informace: druh, věk, umístění a podmínky

Aplikace umožňuje uživateli přizpůsobit bodování tak, aby zahrnovalo další parametry, nebo bodovat kusy s více problémy

Výskyt nedostatků je upravován na počet krůt v hejnu v době hodnocení a počtem provedených průchodů hejnem

Aplikace generuje upozornění, pokud je průměrný výskyt indikátoru výrazně zhoršený než je průměr (vypočteno z předchozích hodnocení hejna)

Výstupy jsou k dispozici ihned po dokončení sběru dat

i-WatchTurkey

Další metody kontroly welfare krůt

Red Tractor Assurance for Farms: Turkey Standards (UK)

RSPCA Welfare standards

Zdroje:

Appleby, M.C., Mench, J. A. Poultry Behaviour and Welfare

Broom, D.M., Fraser, A.F. Domestic animal behaviour and welfare

Mailyan, E. Turkey Signals A practical guide to turkey focused management

Stupka, R. Chov zvířat

Webster, J. Management and Welfare of Farm Animals

www.rspca.org.uk/adviceandwelfare/farm/turkeys

www.petturkeys.com

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2018, Ročenka SVS ČR